מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך יסודי

מפתח הל"ב

"בצל הקורונה"

הצעות לשיעורי חינוך
בכיתות א-ג

שנה"ל תשפ"א

מפתח הל"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הל"ב בצל הקורונה"

למחנכים ולרכזים החברתיים שלום רב,

כולנו, אנשי חינוך, תלמידים והורים, נמצאים בפתחה של שנת הלימודים תשפ"א מיוחדת ואחרת - פתיחת שנת לימודים "בצל קורונה".

המציאות המשתנה שעימה אנו מתמודדים דורשת מכולנו ריחוק חברתי ומלווה בתחושות של חוסר ודאות, עמימות לגבי הצפוי, דאגה, לחץ וחוסר ביטחון כלכלי ובריאותי. במציאות שכזו נודעת חשיבות רבה לשיח ערכי-חברתי פנים מול פנים המאפשר לתלמידים לשתף, לשאול, להגיב ולפעול בסוגיות המרכזיות שעל סדר היום.

פיתחנו עבורכם ערכה ייחודית המציגה חומרים להעשרה ולהרחבה ב"שעת חינוך - מפתח הל"ב" בכיתות א-ג וערכה נוספת לכיתות ד-ו.

הערכות מציגות מגוון פעילויות קצרות וממוקדות שנועדו לסייע לכם ללוות את התלמידים בשלושה צירים השזורים זה בזה:

- בציר הערכי - שיח על ערכים ותרגומם להתנהגויות.
- בציר האקטואלי - עיבוד חוויות התקופה בתוך שיתוף במשאלות, בתקוות, בבקשות, בפחדים ועוד. השיח מתמקד באיתור הכוחות להתמודדות וביצירת תמיכה חברתית רחבה.
- בציר המעורבות החברתית - תכנון וביצוע של יוזמות ומשימות קצרות וממוקדות.

ערכה זו מיועדת לכיתות א-ג.

אתם מוזמנים לבחור את הפעילויות שייתנו מענה לצורכי אוכלוסיית הלומדים בבית ספרכם וליצור את ההתאמות הנדרשות.

בהצלחה,

אורית צאירי
ממונה על החינוך החברתי ערכי
אגף א לחינוך יסודי

זהבה שמש
מנהלת אגף פיתוח תוכניות

ריכוז הפעילויות בערכת "מפתח הל"ב בצל הקורונה" לכיתות א-ג

מספר הפעילות	שם הפעילות	נושאים מרכזיים	זרקור על ערכים	זרקור על מעגל השנה	זרקור על מעורבות חברתית
1	חופשה קצת אחרת	זיכרונות מחופשת הקיץ בתקופת הקורונה	אחריות, שיתוף והשתתפות	חופשת הקיץ	גילוי אחריות אישית בחופשה
2	התחלות חדשות	רגשות ומחשבות המתעוררים בהתחלה החדשה בשגרת קורונה	אחריות	תחילת שנה חדשה	גילוי אחריות בתחילת השנה
3	איך אני מרגיש?	רגשות שמתעוררים אצלי היום	שיתוף והשתתפות	חיי היום-יום	שיתוף ברגשות
4	מגשימים חלומות	הגשמת חלומות אישיים	אחריות	חיי היום-יום	מתנסים במימוש חלומות
5	המסכה ואני	רגשות, מחשבות ושאלות ביחס למסכה	אחריות	חיי היום-יום	גילוי אחריות בעטיית מסכה
6	מזוודת הכוחות	כוחות המסייעים בהתמודדות במצבים שונים	אחריות	חיי היום-יום	שימוש בכוחות שלנו
7	סיפורי קורונה	שימוש באמצעי התגוננות בתקופת הקורונה	ביטחון ובטיחות	אקטואליה	עידוד השימוש באמצעי התגוננות בתקופת הקורונה
8	רחוק אבל קרוב	שמירה על קשר עם אדם מבודד או חולה בצורה בטוחה	ביטחון ובטיחות	חיי היום-יום	יצירת קשר עם אדם מבודד או חולה

ריכוז הפעילויות בערכת "מפתח הל"ב בצל הקורונה" לכיתות א-ג

מספר הפעילות	שם הפעילות	נושאים מרכזיים	זרקור על ערכים	זרקור על מעגל השנה	זרקור על מעורבות חברתית
9	איחולים וברכות	ברכות ואיחולים לקראת השנה החדשה	נתינה, ביטחון ובטיחות	ראש השנה	הענקת כרטיס ברכה לקראת שנה חדשה
10	זה הזמן לשנות	התנהגויות לא מכבדות והשלכותיהן	כבוד	ראש השנה	שינוי התנהגויות לא מכבדות
11	סליחה מכל הלב	מעשים ואמירות שאנו מתחרטים עליהם	כבוד	יום הכיפורים	התנסות בבקשת סליחה
12	אגודה אחת	תרומתו הייחודית של כל אדם לכלל	אחדות ושונות	סוכות	התנסות בביצוע משימה משותפת שבה לכל אחד יש תרומה ייחודית
13	להאיר את הטוב	דברים טובים שמתרחשים בחיי היום-יום	שונות, ביטחון ובטיחות	חנוכה	התנסות בהתמקדות בטוב

1. חופשה קצת אחרת

שלב א - אישי

היזכרו ברגעים שונים מחופשת הקיץ בתקופת הקורונה.

- מה אהבתם ברגעים אלה? מדוע?
- מה לא אהבתם? מדוע?

שלב ב - בקבוצות

בחרו רגע אחד ושתפו:

- איפה הייתם באותו רגע? מי היה איתכם?
- מה הרגשתם? מה חשבתם?
- האם גיליתם אחריות? מה עשיתם?
- מה הייתם עושים אחרת?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על חופשה בזמן קורונה...
- תכננו כיצד תגלו אחריות בחופשה.

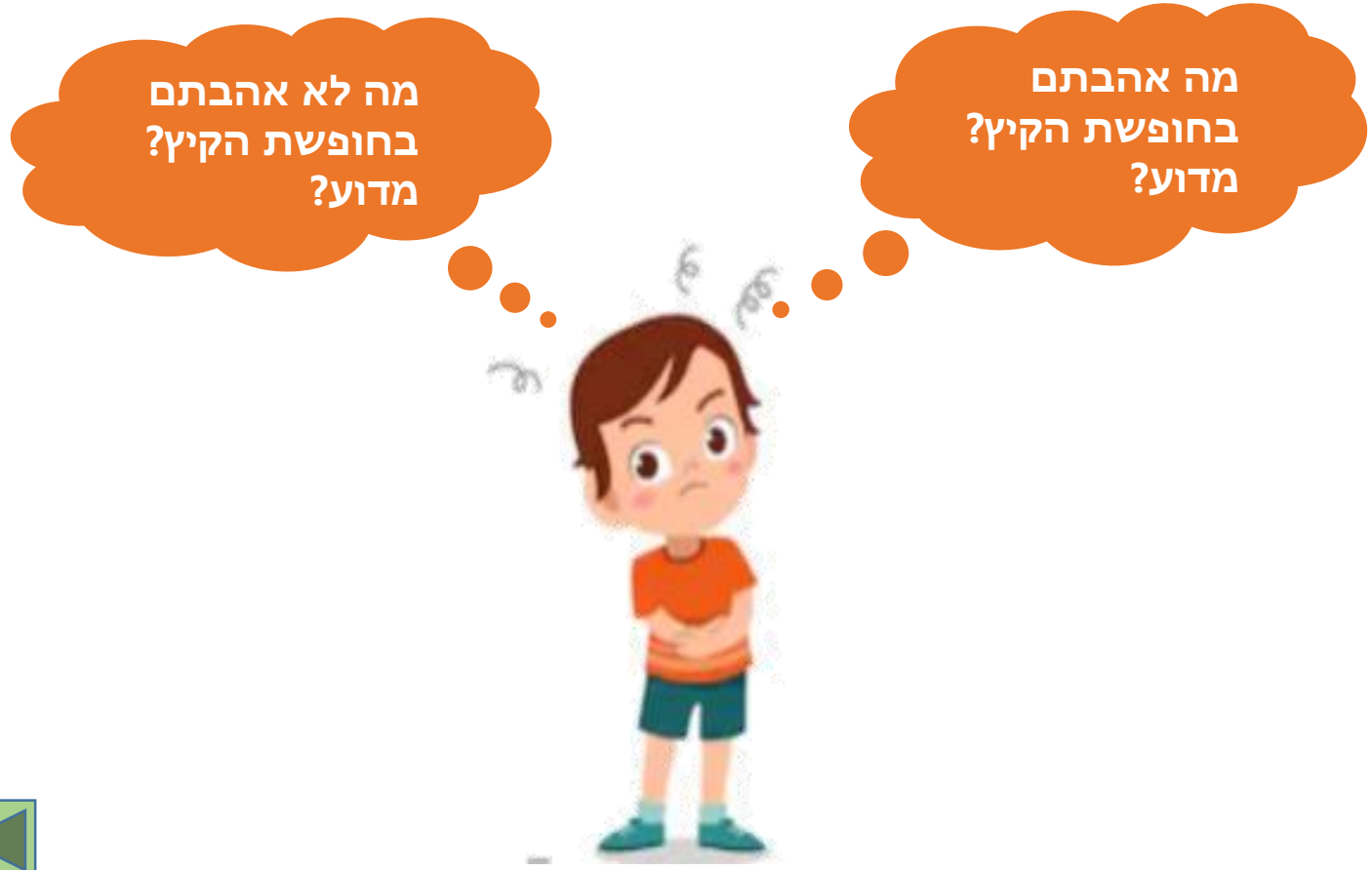

2. התחלות חדשות

שלב א - אישי

בחרו תמונה שמזכירה לכם משהו הקשור לתחילת שנה חדשה בתקופת הקורונה.

- חִשבו: מה מזכירה לכם התמונה?
- מה אתם חושבים/מרגישים כשאתם נזכרים בכך?

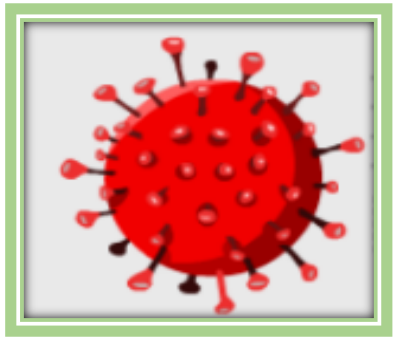

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- איזו תמונה בחרתם?
- מה היא מזכירה לכם ביחס להתחלה חדשה בזמן קורונה? איך אתם מרגישים ביחס לכך?
- מהי האחריות הנדרשת מכם בתקופה זו?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על התחלות חדשות...
- החליטו על משהו שתקבלו עליו אחריות בתחילת השנה.

3. איך אני מרגיש?

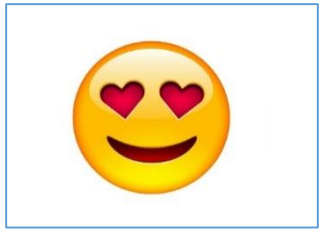

שלב א - אישי

התבוננו בפרצופונים שלפניכם.

- בחרו פרצופון שמתאר את הרגשתכם היום.
- חִשבו: מדוע אתם מרגישים כך? את מי שיתפתם בכך?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- איזה פרצופון בחרתם? מדוע?
- האם שיתפתם מישהו בהרגשה שלכם? את מי?
- מה/מי יכול לסייע לכם להרגיש אחרת?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על שיתוף רגשות...
- מה תוכלו לעשות עם הדברים שלמדתם?

4. מגשימים חלומות

שלב א - אישי

חשבו על חלום שיש לכם, ודמיינו את הרגע שבו החלום שלכם מתגשם.

- מהו החלום? איך אתם מרגישים לאחר הגשמת החלום?
- מה השתנה אצלכם/אצל אחרים?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- מהו החלום שלכם?
- מה באחריותכם לעשות כדי להגשים את החלום?
- מה/מי יכול לעזור לכם להגשים ביחד את החלום? כיצד?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על הגשמת חלומות...
- החליטו: מה עליכם לעשות כדי להגשים את החלומות שלכם?

5. המסכה ואני

שלב א - אישי

התבוננו במסכות שלפניכם.

- אילו רגשות ומחשבות מתעוררים אצלכם ביחס למסכה?
- מה הייתם רוצים לשאול ביחס למסכה, לנגיף הקורונה, לתקופה האחרונה?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- מה אתם מרגישים/חושבים ביחס למסכה?
- מה הייתם רוצים לשאול/לדעת יותר?
- עד כמה אתם מגלים אחריות בעטיית מסכה? מה תרצו לשפר/לעשות אחרת? מדוע?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על עטיית מסכה...
- תכננו כיצד תגלו אחריות בעטיית מסכה ובצעו זאת.

6. מזוודת הכוחות

שלב א - אישי

דמיינו שיש לכם "מזוודת כוחות"

- חִשבו: אילו כוחות יש במזוודה שלכם? (יכולות, תכונות, מחשבות).
- באילו כוחות אתם משתמשים בשעת פחד/עצב/שמחה?
- כיצד אתם עושים זאת?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- אילו כוחות יש לכם?
- כיצד כוחות אלה יכולים לעזור לכם בתקופת הקורונה?
- מה באחריותכם לעשות כדי להשתמש בכוחות אלה?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על השימוש בכוחות שלכם...
- תכננו כיצד תשתמשו בכוחות שלכם בתקופה הקרובה.

7. סיפורי קורונה

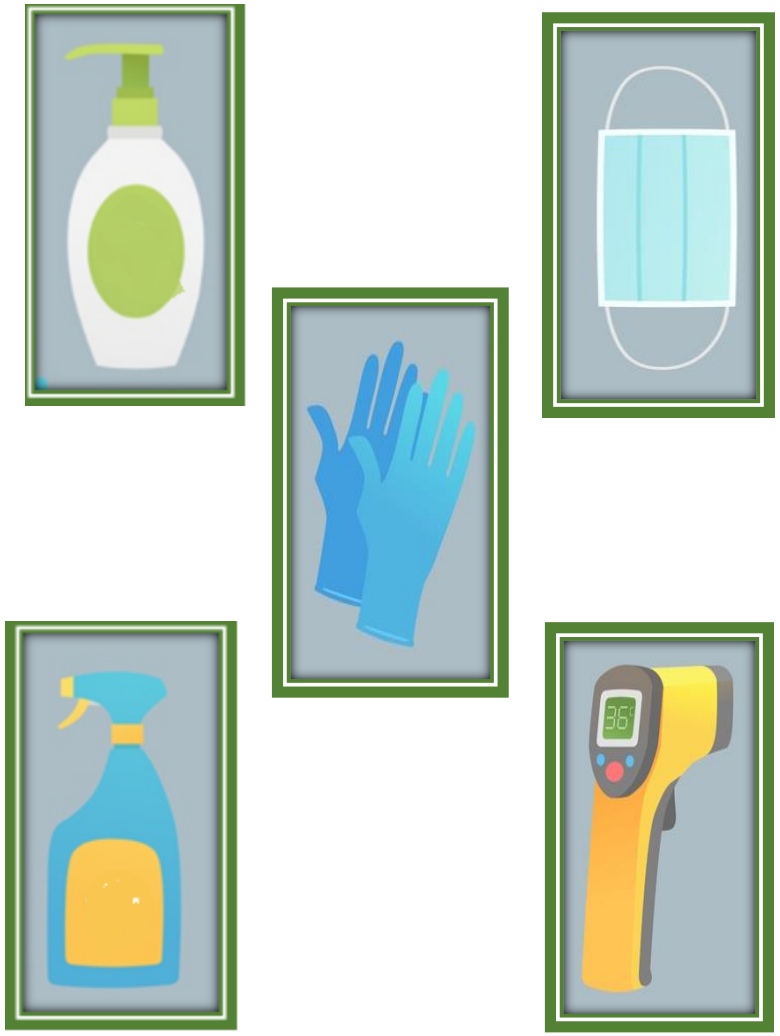

שלב א - אישי

זהו את אמצעי ההתגוננות בפני נגיף הקורונה

- חִשבו: כיצד כל אחד מאמצעי ההתגוננות יכול לסייע בהתמודדות עם נגיף הקורונה?
- בחרו תמונה שמזכירה לכם סיפור אישי בנושא.

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- איזו תמונה בחרתם? אילו רגשות/מחשבות/שאלות היא מעוררת בכם?
- איזה סיפור אישי היא מזכירה לכם?
- כיצד הקפדה על שימוש באמצעי ההתגוננות תורמת לבטיחות שלכם ושל סביבתכם?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם חשיבות השימוש באמצעי התגוננות בתקופת הקורונה...
- כתבו כללים בנושא חשיבות השימוש באמצעי התגוננות ופרסמו אותם.

8. רחוק אבל קרוב

שלב א - אישי

חשבו על מישהו שאתם מכירים שנמצא בבידוד או חולה.

- מי נמצא בבידוד/חולה? האם הוא בן משפחה/מכר/אחר?
- מה תרצו לומר לו? איך תוכלו לעשות זאת בלי לסכן את עצמכם?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- מי נמצא בבידוד/חולה? מה תרצו לומר לו?
- תארו מה נדרש מכם כדי ליצור איתו קשר בבטחה?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על דרכים ליצירת קשר...
- צרו קשר בטוח עם אדם בבידוד/חולה.

9. איחולים וברכות

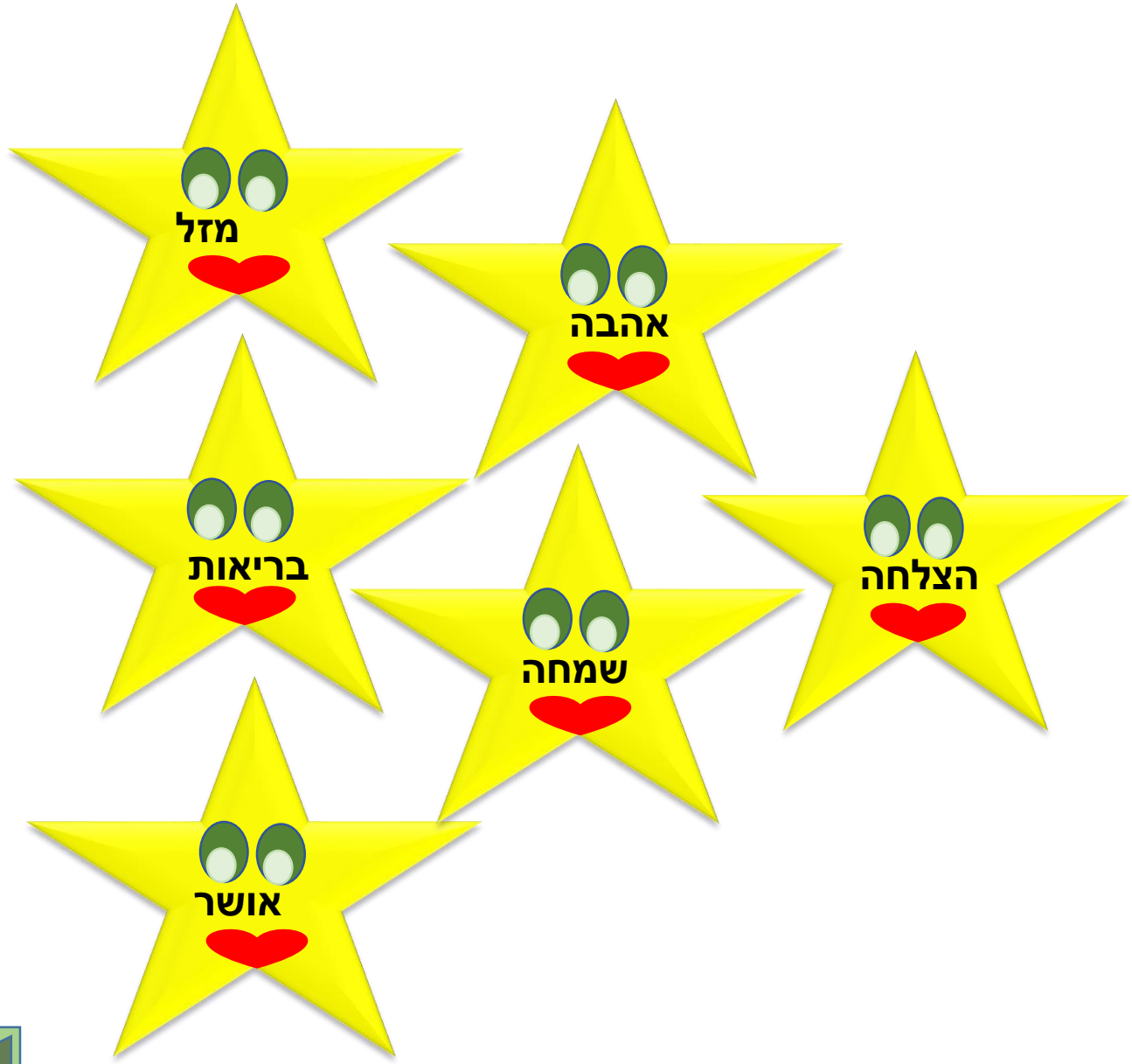

שלב א - אישי

התבוננו באיחולים לקראת התחלה חדשה.

- חִשבו: את מי תרצו לברך לקראת השנה החדשה?
- בחרו איחולים ושלבו אותם בכרטיס ברכה שתכינו.

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- מה כתבתם בכרטיס הברכה? מה ציירתם?
- מה חשבתם/הרגשתם במהלך הכנת הכרטיס?
- איך ומתי תרצו להעניק את כרטיס הברכה תוך התחשבות במגבלות הקיימות בתקופה זו?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על איחולים וברכות לקראת שנה חדשה בתקופת קורונה...
- העניקו את כרטיס הברכה.

10. זה הזמן לשנות

שלב א - אישי

חִשבו על רגע שבו התנהגתם בצורה לא מכבדת.

- מה הייתה ההתנהגות הלא מכבדת?
- מי נפגע כתוצאה מהתנהגות זו?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- אילו מחשבות ורגשות מתעוררים אצלכם כשאתם נזכרים בהתנהגות הלא מכבדת? מדוע?
- לקראת השנה החדשה יש לכם הזדמנות לשנות את ההתנהגות הלא מכבדת. האם תרצו לעשות זאת? מדוע? איך תרגישו בעקבות השינוי?
- כתבו את ההתנהגויות שהחלטתם לשנות על גבי חלוקי נחל.

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על השפעות של התנהגות לא מכבדת.
- תכננו מה תעשו עם חלוקי הנחל.

11. סליחה מכל הלב

שלב א - אישי

חִשבו על מעשה או אמירה שאתם מתחרטים עליהם.

- מהו המעשה/מהי האמירה שאתם מתחרטים עליו/עליה?
- למה גרמו המעשה או האמירה?

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- כיצד אתם מרגישים היום כתוצאה מהמעשה או האמירה?
- אילו דרכים מכבדות אתם מכירים לבקש סליחה?
- באיזו דרך מכבדת תבחרו? מדוע?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על חשיבות בקשת סליחה בצורה מכבדת...
- בקשו סליחה מאדם שפגעתם בו (חשבו: מה תגידו? מה תעשו? מתי?).

12. אגודה אחת

שלב א - אישי

התבוננו בארבעת המינים

- תארו כל אחד מהם, וזֵהו: במה הם דומים ובמה הם שונים?
- האזינו לחידות על ארבעת המינים, ונסו לנחש במה מדובר (המורה תקריא את כרטיסי החידות - **קישור לחידות**).

שלב ב - בקבוצות

שתפו:

- מה למדתם (מתוך החידות) על התכונות של ארבעת המינים?
- **הידעתם?** בחג הסוכות נוהגים לאגוד את ארבעת המינים, כרמז לחשיבות האחדות בינינו.
  - ציינו דוגמאות לדברים שאתם עושים יחד בהפסקה, כאשר כל אחד מביא לידי ביטוי את היכולות הייחודיות שלו.
  - תארו איזו יכולת כל אחד מביא לידי ביטוי.
  - איך אתם מרגישים כשאתם מאוחדים ועושים דברים יחד?
  - מה אתם מרוויחים מכך ברמה האישית וברמה הקבוצתית?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על חשיבות האחדות ושיתוף הפעולה...
- בחרו משימה שתבצעו יחד ואפשרו לכל אחד להביא לידי ביטוי את התרומה הייחודית שלו.

12. אגודה אחת - חידון

ענף עץ עבות

הדס

אני צמח בר, ירוק בכל עונות השנה
הגדל בגדות הנחלים.
העלים שלי חלקים, זקופים,
מאורכים וצפופים.
אמנם אין לי טעם
אך אני מפיץ ריח נעים
ואף נוהגים להריח אותי
במוצאי שבת בשעת ההבדלה.

ערבי נחל

ערבה

אני גדלה לאורך הנחלים.
אמנם אין בי טעם או ריח,
אבל העלים שלי
רעננים, ירוקים וטריים
וגבעולי גמיש.

פרי עץ הדר

אתרוג

אני פרי נאה
הגדל על עץ נאה.
יש לי טעם נפלא וריח נהדר.
קליפתי עבה, נקייה וצהובה.
אמנם יש בה שקעים ובליטות,
אך אין בה כל כתם או פגם.

"כפות תמרים"

לולב

אני מענפיו של עץ התמר.
ירוק, גבוה, זקוף וישר כמו שרביט.
אמנם אין לי ריח,
אך הפרי של העץ עליו אני צומח
טעים ומזין.
וכשבני ישראל חנו במדבר וישבו
בסוכות אני הייתי לצל מעל ראשיהם.

13. להאיר את הטוב

שלב א - אישי

היזכרו במשהו טוב שקרה לאחרונה בלימודים/בחברה/במשפחה.

- מהו הדבר הטוב שקרה? באיזה תחום?
- למי זה קרה? מתי ואיפה?

שלב ב - בקבוצות

שתפו בדברים הטובים שקרו, ושוחחו:

- מה דומה ומה שונה בדברים שעליהם שוחחתם?
- כיצד ההתמקדות בדברים הטובים מחזקת את הביטחון שלכם ושל אחרים בסביבתכם?

שלב ג - במליאה

סכמו תובנות:

- משהו חדש שלמדתם על עצמכם...
- משהו שלמדתם על השפעת ההתמקדות בטוב...
- החליטו כיצד תתמקדו בטוב בשבוע הקרוב ובצעו זאת.

להאיר את הטוב

"מפתח הל"ב בצל הקורונה"

ייזום, פיתוח וכתיבה
אורית צאירי, ממונה על החינוך החברתי-ערכי, האגף לחינוך יסודי
זהבה שמש, מנהלת אגף פיתוח תוכניות

צוות חשיבה וכתיבה
אירית בראל, ענת כהן, אורטל ליבנה, נורית שפירו
מדריכות המחלקה לחינוך לחיים בחברה

צוות תקשוב
רויטל קושלבסקי, פסג"ה מנח"י מערב
אתי זהבי יוסף, מדריכה ארצית, משרה"ח

עיצוב השער
דורית שאול, מדריכה לחינוך חברתי ערכי

קראו והאירו
המנחות המחוזיות לחינוך חברתי-ערכי

באתר המחלקה לחינוך לחיים בחברה, אגף לחינוך יסודי, מתפרסמת ערכה נוספת:
"מפתח הל"ב בצל הקורונה" לכיתות ד-ו